

BÜTÜN MEMLEKETLER PROLETERLERİ, BİRLEŞİNİZİ

KIZIL İSTANBUL

TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASI İSTANBUL VİLÂYET KOMİTESİNİN GAZETESİDİR.
NİSAN 1934

1 MAYIS AMELE MÜCADELE GÜNÜ

Bütün dünya ameleleri iktisadi ve siyasi hakları olan sekiz saat iş, ücretlerin artırılması, serbes cemiyet teşkili ve toplantı, grev, serbes neşriyat ve intihap, vergilerin zenginlere yüklenmesi için Bir Mayıs amele mücadelesine bayramına mütesanin olarak istismarcılara karşı siyasi nümâyişler yapmağa hazırlanıyorlar.

Kemalist burjuvazinin takibettiği siyaset, bir taraftan amelenin iş saatini fazlalıştırmak, ücretleri azaltmak, işkanununu bir sürü palavralarla çıkartmamak, inkılâpçı meclis birliklerini kapamak, kazanç, muvazene vergileri namında amelenin alılgı paranın mühim bir kısmını kesmek, inkılâpçı ameleleri zindanlara sokmak, köylerde aşarı kaldırdıktan sonra yeni yeni vergiler altında fakir köylülüğü sıkbuğazetmek, küçük esnafın sırtına, altından sıkılmaz derecede ağır vergiler yüklemek, ve bu suretle memlekette umumî hayati fakrı zarurete sokarak halkın büyük bir ekseriyetini sefaletle, perişanlığa sevkettirir. Diğer taraftanda kendi sınıfının menfaatlarını müdafaa etmek ve ceplerini bol bol doldurmak gayesile birçok kanunlar çıkarıyorlar. Bir işkanunu on senedenberi çıkarılmadığı halde, fabrikatörlerin, tüccarların, derebeyi bekayasının ve köy zenginlerinin keselerini doldurmak için ileri sürülen kanunlar (teşvikisanayi, konjenjan, pırım gümrük v. s.), pek kısa bir müddet zarfın da meclise konur, konuşulur ve kabul edilip tatbik sahasına geçer.

Amelenin çoğunun çocuğunun ekmeğinden, buğazından, kanı emilerek tedarik edilen, köylünün evini bucağını, mahsulünü, sabanını, çiftini icra vasıtasıyla elinden alarak paraya tahavvül edilen, ve nihayet halk tabakalarının varını yoğunu mezarlarda satmak suretile temin edilen şu vergi varidatları, kemalist burjuvazinin kanunları vasıtasıyla birkaç zenginlerin ceplerine girerek, katmerli enselerinin bir kat daha katmerleşmesine yardım ediyor. Bu suretle cepleri kabaran soyguncuların yeni yeni istismar menbaları aramak ve kurmak teşebbüsleri, halk fırkası kodamanlarını utanmadan "memleketi imar ediyoruz, sınıflaştırıyoruz, şeklindeki palavracı yakılızlı kelimelerle halk kütüplerinin gözlerini boyamak derecesinde yaygaraya sevk ediyor.

(Mabadi beşinci sayfa)

TRABZONDA AMELE HAREKETİ

Kazançlarının yüzde onu şirket tarafından, yüzde yirmi yedisi kazanç, muvazene, buhran vergileri ile ceman yekûn kazancının yüzde 37 si şirket ve hükümet tarafından soyulan, elinden paraları gaspedilen ve 12-13 saat gibi uzun bir müddet çalıştırılan Trabzon liman şirketi ameleleri, bu soygunculara karşı menfaatlarını ve iş kuvvetini koruya bilmek için bütün amelenin iştirakile müstağil bir liman şirketi amele cemiyeti meydana getirmeye karar veriyorlar. Ve iktisat müdüriyetine müraaata müstakil bir cemiyet yapmak istediklerini söyleyorlar. Trabzon iktisat müdüriyeti amelenin bu kütleli ve şuurlu hareketleri karşısında amele yoldaşlarımızın teşebbüslerini "memnuniyetle" karşılayıyor. Arkalarından birde "teşekkür name" gönderiyor.

Meseleyi anide haber alan liman şirketi amele arasında tahkikata başlar, Neticede 40 amele yol daşlarımızı işten çıkarıp kapu dışarı ederler. Ve diğer amele yoldaşlarımıza da: eğer sizde böyle bir faaliyette bulunursanız sizi de kapu dışarı atarız gibi tehditte bulunurlar.

Soyguncular tarafından dışarıya atılan 40 yoldaşımız hükümete, halk fırkasına ve cemiyet kurmak teşebbüslerini "memnuniyetle" karşıladığını yürelerine söyleyen ve arkalarından birde "teşekkür name" gönderen iktisat müdüriyetine olan şikâyetleri, halkfirkasının ameleleri aldatmak için her zaman saftığı sahtekâr yaldızlı kelimelerini işitmekten başka bir netice vermiyor.

Kızıl İstanbul: Trabzon amele yoldaşlarımızın şuurlu ve yerinde olan bu bareketlerini candan takdirle karşılar.

Amele yoldaşlarımız cemiyet yapmak için aralarında tesanüdü temin edebilmişlensede bunu sonuna kadar devam ettirememişler. Ettirmişlensede gelecek darbeye mukavemet edecek derecede teşkilâtli olmadıkları apaçık. Eğer şirkette çalışan amele yoldaşlarımızın hepsi birden 40 yoldaşımız kapu dışarı edilirken işlerini terk etselerdi, arkadaşlarımızı tekrar işe aldirdikten mada dir sürü diğer metalibimizi de kabul ettire bilirdik.

Şirketin diğer çalışan yoldaşlarımızı işten almak tehdidine sükût edilmiştir. Halbuki amele yoldaşlarımız bu tehdide karşı kütleli olarak işlerini terketmek tehditle mukabelede bulunmuş olsalardı netice muhakkak bizim lehimize olurdu. Zenginlerin tehdidine tehditle, yumruğuna yumrukla ve silâhına silâhla mukabele etmek lüzumunu bu vak'a bize bir defa daha göstermiş oluyor.

Yüzbinlerce ameleleri esir gibi çalıştıran ve kanını emmekle geçinen zenginlerin menfaatlarını müdafaa eden halk fırkası adamlarının amelelere karşı kullandığı yaldızlı sözleri sahtekârlıktan başka ne ola bilir? Onların bu sahte sözleri bizi istedikleri gibi ezmek için ve yeni yeni tuzaklar kurmak ve hazırlamaktan başka bir şey değildir. Netekim 40 yoldaşlarımızın işten çıkarılması, şirketle halk fırkasının temasında hazırlanmış oldukları tuzak plânının neti-

(Mabadi 5 inci sayfa)

BURSA HAPSANESİNDE

Bursa hapsanesinde bulunan komünist yoldaşlarımız zenginler hükümetinin yapmış oldukları bir sürü fena muamele ve tazyiklerine maruz kalmıyorlar.

Bu meyanda en mühim vakıflardan ve zikre değerlerinden biriside, komünist yoldaşlarımızın ailelerinin ziyaret esnasında hapsane müdüriyeti tarafından gösterilen müşkülâtler ve yapılan tazyiklerdir.

Hapsanede ceza almıyatan diğer bütün mahkûmlar ve mevkâflar ziyaretleriyle ziyaret gününden mada sair herhaşgibi bir günde dahi serbestçe ve başbaşa uzan bir müddet görüştükleri halde, mahkûm komünist yoldaşlarımız haftada ancak birgün ve 20-25 dakika gibi pek kısa bir müddet esnasında ve birbirine iki metre uzakta demir parmaklıklı kapıdan karşı karşıya, ziyaretçilerin dörtte birini bile alamayacak kadar küçük bir yerde, ziyaret alan diye görülmeye tabi tutuluyorlar. Bu vaziyet karşısında ziyaretçilerden bazıları, hiç görüşmeden gitmek mecburiyetinde kalıyor.

Amelenin iktisadi, siyasi haklarını, menfaatlarını elde etmek için kemalist burjuvazi ile buğazlaşmaktan dolayı mahkûm edilen, fakir köylü kütümlerinin topraksızlıktan kurtulmaları için, soyguncu vergilerden azade olmaları, derebeyi bekayasası, köy zenginleri feceler, murabahaçılar istismarı ve boyunduruğu aleyhine açtığı inkılâpçı mücadeleden dolayı hapsa tıklan; orta halk tabakalarına ve bütün memleketin zahmetkeşlerinin sefaletine, perişanlığına mücip olan rejimle kahrmanca kavga ettiğinden hapsanelerde inleyen komünist yoldaşlarımıza karşı yapılan bu tazyikler, kemalist hükümetinin inkılâpçılara karşı kullandığı mürteci siyasetini göstermeğe yarayacak mühim delillerdir.

Kemalistler tarafından yapılan bu mürteci faaliyetler, inkılâpçı amelleri ve komünistleri kendi sınıflı kurtuluşları uğrunda ki mücadelelerini körüklemiş ve daha da keskinleştirmiş oluyor.

Amele yoldaş! senin, benim haklarımızı almak için hapsanelerde inleyen komünistlere yardım et!

Köylü dayı! Seni vergilerden ve köy soyguncularından kurtarmak için hapsa tıklan yoldaşlarına yardım etmeği unutma!

Vatandaş! bütün dünya hapsanelerindeki çürüyen yüzbinlerce inkılâpçıların yardımına koş!

MASKELİ DALKA VUĞA

Geçen gün burjuva mecmualarını karıştıranken elimize Orhan mecmuasının beşinci sayısı geçti. Burjuva edebiyatının ahlâksızlığını tamamille temsil etmeğe çalışan bu mecmuada bizde kü hanbeyce bir hücum yapılmak istenmiş ve aleyhimizde birde yazı yazılmış.

İlim ve edebî hiç bir kıymeti olmayan ve yalnız küfürden ibaret olan bu yazıya cevap vermek için—afsız muharrir gibi—meyhane usanından anlamak lâzımdır. Biz kendisine aynı sarhoş ağız ile mukabele etmek istemeyoruz. Zaten sınıf şuurumuz ve inkılâpçı terbiyemiz de buna müsait değil.

Yalnız bu efendi küfürlerini savururken bazı kehanetlerde de bulunuyor. Ve "Türkiyede halkın ancak birinde biri ameledir, böyle bir memlekette amelenin hakkını müdafaa için ortaya atılmak gövüğüdür, deyör. Asıl gü'ünç olan şey sizin bu husustaki cehaletinizdir. Çünkü Türkiyede proleter sınıfını teşkil eden amele ve fakir köylü nüfusun birinde biri deği yüzde seksenidir. Bu kadar basit bir bi'ğiden bile mahrum olduğunuz halde bize karşı hücumla kalkmanız bir az tuhaf oluyor. Hemde sen bu memlekette maske altında faşizm propagandası yapmağa yelteneneceğine memleket hakkındaki bilgini çoğaltmağa çalışsan daha iyi olur. Bu vaziyet te proletarya inkılâbına ve proletaryanın haklı müdafileri olan komünistlere karşı hücumla yeltenmek seni çok gü'ünç bir mevkiye düşürüyor.

İNŞAAT AMELELERİNİN YEVMİYELERİ

İstanbulun bir çok semtlerinde yapılan bina ve apartmanlarda çalışan amelelerin miktarı 4000'ni mütecavizdir. Günde 12-13 saat çalışmaktadırlar. Bunlardan 1000 kadarı daha eski ve aynı zamanda daha mütahassisdirlar. Dört beş sene evvel 400-450 kuruş yevmiye alırken şimdi 100-150 arasındadır. On ara nazaran daha yeni ve daha az mütahassis ve umum amelenin dörtte üçünü teşkil eden diğerleri ise 29-30 senesinde 200 kuruş alırken şimdi ise 50-60 kuruşa çalışmaktadırlar.

Bir taraftan patronların istedikleri gibi soymasına maruz kaldığından yevmiyeleri yüzde dörtüüz derecesinde azaltılan, diğer taraftan halk fırkası hükümetinin soyguncu vergi siyasetiyle soyulan ve bir kat daha fenalaşan amelenin vaziyeti, yaşayış şeraiti tahammül edilmece bir hale gelmiştir.

(Devamı 4 ncü sayfada)

KÖYLÜ HAREKETİ

Bakır köy civarındaki Katranya çiftliği sahibi Osman beyle Ayayorgi ve Şember köylüleri arasında toprak yüzünden kanlı bir kavga olduğunu burjuva matbuatında okuduk,

Çiftlik sahibini müdafaa eden karakol jandarmaları ile bekçiler fakir köylüleri istifade ettikleri topraktan uzaklaştırılmak istenmiş köylüler mümanaat etmişler ve bu sebepten jandarma ve bekçiler tiffekleriyle, köylülerde sopalarla birbirlerine hücum etmişler.

Şayam dikkat olan meselede köylü kadınılarda bu müttih mücadelede iştirak ederek bir kadının kolunun kırılması, diğer bir kadının kuzacağında olan çocuğun yediği dipçik darbeleriyle yere düşürülmesi v. s.,

Karakol jandarmaları ile bekçiler bu mücadeleye kâfi gelmediğinden etraftan imdat istenmiş, bir kamyonla onbeş jandarma konarak mahalli hadiseye sevk edilmiş, nihayet bu kanlı mücadele yatıştırılarak köylülerden 50-60 kişi kadar derdest edilerek İstanbul sevklerine başlanmışlar, fakat yan yolda serbest bırakılmışlar.

Bu hadise köylünün cebren toprağından çıkarılmak için türk burjuvazisinin çiftlik sahipleriyle el ele vererek bütün şiddetle fakir köylünün elinde mevcut toprağıni gaspedilme siyasetinin takip edilişi keyfiyetini bize pek açık olarak gösteriyor. Biz bu gibi hadiselerle şark vilâyetlerinde, cünp ve vasatı Anadolu her gün tesadüf edebiliriz.

1925 şeh Sait isyanında yeksul köylüleri irtica arkasından sürükleyerek aylarca türk burjuvazisine gâile çıkardı. Yine 930 da Ağrı dağı isyanı çıkarak irtica fakir köylüleri arkasından sürükledi. Bunlar geniş mahiyetli taşıyan köylü isyanları idi.

Biz Türkiyede mevcut mahkemelerin davalarını tetkik edersek yine ekserisi köylünün toprak yüzünden mahkûme kapılarında dolacağını ve mahpûların ekserisinin toprak meselesinden olduğunu görüyoruz. Bütün bunlar köylünün içinde bulunduğu fecî vaziyetlerini izah etmeğe kâfi değildir?

"Memleketin efendisi köylüdür," diye bir takım yalancı şairlerle çalışan halk kütlelerini aldatan halk fırkası hükümetinin köylü siyaseti derebeyi bekayasile köy zenginlerinin menfaatlarını fakir köylülerin zararına olarak temin etmek ve bu suretle mühim bir küllenin elindeki topraklarını zaptetmekten ibarettir.

Bu Ayayorgi ve Şamder köylülerinin topraktan tartedilme seyriindeki müselih mücadelede köylülerin müttihden harekete geçmesi keyfiyeti dir ki türk burjuvazisini kor-

kutmuş ve tevkif edilerek vilâyet merkezine sevk edilerek köylüler serbest bırakılmışlar ve hatta dahiliye vekâleti köylülerin yerlerinden çıkarılmaması için vilâyete emir vermiştir.

Ayayorgi ve Zamber köylülerinin müttihden burjuvaziye mücadelelerinde muvaffak oluşları diğer köylülere bir misal olabilir.

Burjuvazi hükümetinin köylülerden vergi namı altında toplamak istediği paranın tahsilile ve fakir köylüyü kemiren ziraat bankası borçlarına, soyguncu toprak siyaseti aleyhine ve diğer her hangi bir şekilde köylülerin menfaatlarını haleldaredecek haksızlıklara karşı köylerdeki komünist fırkası hücrelerinin rehberliği altında köy komitelerini teşkil etmek lazımdır,

BİR MAYIS AMELE MÜCADELE GÜNÜ

(Birinci sayfadan mabat)

Kemalistler bu soyguncu siyasetlerinde devam edebilmeleri için kendilerinin daha kuvvetli olmasını hissediyorlar. Bunun içinde irtica ile her gün biraz daha kaynaşiyor. Halk fırkası meclisten rürtecilerin menfaatlarını gözetken kanunlar çıkarıyor.

Hergün biraz daha emperyalistlerin yerli ajanları'ne (türk komprador burjuvazisile devlet beyi bekayası) kaynaşan halk fırkası ve hükümeti menlekeli yenibaştan esarete sokmak için emperyalistlerle yeni yeni anlaşmalar yapıyorlar. Bir taraftan sovyet Rusya ile "dostluğumuz", takviye ediyoruz diye bağırırken diğer taraftanda Fransız ve İngiliz emperyalistlerinin idaresi altında teşekkül etmiş olan Sovyetler aleyhindeki cephelere girmekten geri durmuyorlar. Bu, gayet açık olarak kemalistlerin Sovyet Rusya ile hakikî bir dostluk siyaseti takibetmediğini bütün çaplakçılıkla göstermiş oluyor.

Kemalistlerin soyguncuların menfaatlarını müdafaa eden ve çalışan halk küllilerinin sefaletini doğuran siyasetlerine karşı, irtica ve emperyalistlerle anlaşma keyfiyetine ve Sovyet Birliği ile hakikî ve sağlam bir dostluk yapmak v. s. için Türkiye komünist fırkası amele, köylü ve fakir halk küllelerini teşkilât olarak bir mayıs amele bayramında yollarında nümayişler yaptırmak için seferber eder. Bu nümayişlerde amele, köylüler sekiz saat iş, yevmiyelerin artırılması, işsizlere devlet bütçesinden tahsisat ayrılması, işsizlerin tesisi, meslek birliği ve serbest içtima, grev, iş kanunu, bir mayıs amele bayramının ve komünist fırkasının resmen tanınması, amele ve fakir halk küllilerinin vergilerden istisna edilmesi ve sair metalibatı etrafında şiddetle mücadele eder,

YAŞASIN DÜNYA AMELESİNİN MÜCADELE GÜNÜ OLAN BİR MAYIS,

TRABZONDA AMELE HAREKETİ (Birinci sayfadan devam)

cesidir.

İktisat müdürlüğünün amelenin cemiyet kurmak teşebbüsüne karşı aldığı vaziyet te yine sahtekârlıktan başka ne olabilir? O ziraat müdürlüğünü, Trabzon liman şirketi hisse senetlerinin mühim bir kısmını ellerinde toplanış olan şahıslardan mürekkeptir. Bu adamların bütün hareketleri soyguncu siyasetlerinde devam edebilmeleri ve ceplerini doldurmak için kullandığı dalaverelardır.

Soyguncuların istismarına ve sovgununa karşı koya bilmek için müstakil amele birlikleri yapmak lazımdır. Bunun için de ameleler kütleli olarak hükümet mekamlarına mürşad ederek amelenin resmen müstakil cemiyet yapılabileceği ve serbestçe içtima edilebilmesi için müsaade edilmesini istemek ve bu istekler uğrunda kütleli olarak mücadele etmek biricik vasıtasıdır. Bir taraftan müstakil amele birlikleri yaratmak için mücadele ederken diğer taraftan da her fabrikada üçer ve yeddi beşer kişilik gizli meslek birliği hücreleri kurmak lazımdır.

Trabzon liman şirketi amelelerinin bu hareketleri bize sovgunculara karşı teşkilâtî olmak zarureti bir cefa daha bütün feciyle göstermiş oluyor. Zalimlerin istismarından ve ağır vergilerden kurtulmak ancak bütün amelenin teşkilâtî olarak bir cepheden hareket ve mücadele etmeleri ile kabil olabilir.

Türkiyede ameleli teşkilâtlanmak ve bütün haklarını almak için mücadele eden biricik inkılapçı fırka komünist fırkasıdır.

Amele yoldaş sovgunculara karşı her zaman ve her yerde teşkilâtî olmak düsturunu kafana çivile. Teşkilâtî olmak seni Sovyetler amelesi gibi kurtuluşa sevkeder!

Amele yoldaş Komünist fırkası senin kendi fırkandır Onun etafında toplan!

Amele yoldaş Trabzon amele arkadaşlarına yardım et!

İNŞAAT AMELESİ

(İkinci sayfadan devam)

Amelenin bu feci vaziyetten kurtulma bilmesi için, yegâne çare teşkilatlanmak ve yevmiyelerin artırılması için işlerini hep birden terk etmek ve yollarda nümayişler yapmak suretilerle mücadeleye etmektedir.

Dört senedenberi amelenin yaşayış şartlarının yüzde dörtü fenalışmasının sebebi hak fırkası hükümetinin iktisadî menfaatlarını müdafaa için takip etmiş olduğu sovguncu siyasetin neticesidir.

Yüzbinlerle amelenin ve fakir köylünün açlığını, sefaletini, ölümlünü yaratan halk fırkası hükümetinin takip etmiş olduğu siyaset ile mücadele eden komünist fırkası fakir halk kütlesinin hakiki müdafii ve rehberidir.

Bu nüshamızda Avusturya vatandaş harabini yazacağımızı bildirmiştik. Müdrecatin çokluğu münasebetile bu vadımızı yerine getirmek mümkün olmadığı dolayısıyla okuyucularımızdan özür dileriz.

SOVYETLER ELİNDE

Beyaz Rusya köy istihlak kooperatif reisesi genç komünist Orlofskaya yoldaş 19 yaşında bir kızdır.

Sovyetlerin beyaz Rusya cumhuriyetinde olan son istihlak kooperatifleri kongresinde umum kooperatifler ittifadına aza seçilmiştir.

Orlofskaya yoldaş idare ettiği köy kooperatifini % 44 ten % 70 kadar yükseltmiş ve kooperatif az bir zaman zarfında diğer köylerdeki kooperatiflere nümune olacak dereceye getirmiştir.

Burjuva cemiyetindeki kadınların rolüne işçi hakimiyetini kuran Sovyetler memleketindeki kadınların rolünü tahlil etmeye bu makalemizde imkân bulamadık. Yalnız şunu söylemek isterizki 19 yaşında genç bir kız olan Orlofskaya yoldaşın sosyalizm kuruluşundaki faaliyetidir. Bu genç komünist kızın faaliyeti, Sovyetler memleketinde kadınların diğer sahalarda olduğu gibi kooperatif sahasında da inkişaflarının mühim hatvelerle ilerlediğini göstermeye kâfi mühim delildir.

Kadınlık her sahada (iktisadî, siyasi, içtimaî) erkeklerden geri kalmaz. Yeterki içinde bulunduğu cemiyet kadınlığa imkân versin.

Orlofskayanın şahsında Sovyet kadınına bu faaliyetlerinden hürmetle selâmlarız.

YİRMİ BİN KADIN AMELE TEHNİK TEKÂMÜLÜ KEŞFİYATINDA

Sovyetler sanayi son senelerde yüzler ve binlerce mutahassis genç kadın ameleler yetiştirdi. Bunlar yeni teknikli fabrikalarda muvaffakiyetle iş göre biliyorlar ve yeni yeni keşfiyatlarda bulunarak teknigin tekâmülünde mühim rol oynuyorlar.

Sovyetler ittifadında keşfiyatçı olan kadınların miktarı yirmi binden fazladır. Bunlardan ekserisi, memleketi harici kapitalizm iktisadiyatından kurtuluşa, teknigin tekâmülüne ve istihsal fazlalığına mukâfaten proleter devleti nişanlarıyla taltif edilmişlerdir.

Bunlardan Kuzina, Fedina, Nikanorova Lü-nina, Timohina Lenin nişanlarıyla, Levitina kız zahmet nişanını almışlardır.

Timohina yoldaş komünist olup 23 senelik istihsal satağı ile yeni mühim bir keşfiyat ta bulunmuş ve bu gün Sovyetler İttifadındaki bütün fabrikalar bunun keşfiyatından istifade ediyorlar.

Sovyetlerde kadınların istihsaldeki rollerinin derecesi ve teknigin tekâmülüne 20 binden fazla kadının iştirak etmesi bu muazzam proleter hükümetinin kadınlara istihsalde verdiği mevki bize pek aydın olarak gösteriyor.